

Список використаних джерел

1. Про приватизацію державного і комунального майна: Закон України від 18.01.2018 № 2269-VIII // Голос України від 06.03.2018 р. № 44.
2. Селіванова І. Новий закон про приватизацію. Українці здобули право вести спори у європейських судах / І. Селіванова // Електронний ресурс — Режим доступу: <http://gordonua.com/ukr/publications/novij-zakon-pro-privatizatsiju-ukrajintsi-otrimali-pravo-vesti-superechki-v-jevropejskih-sudah-231730.html>.

Ключові слова: приватизація, приватизаційний процес, законодавство, суб'єкти приватизації, класифікація об'єктів приватизації.

Науковий керівник: *к.ю.н., доцент Будурова Г. М.*

***Розлуцький Ігор Володимирович,
Чабан Яна Сергіївна***

студенти 3-го курсу Інституту кримінальної юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ЛІКВІДАЦІЙНОЇ ПРОЦЕДУРИ У СПРАВАХ ПРО БАНКРУТСТВО

Типовим соціально-економічним явищем для держави, що обрала шлях ринкової економіки, є інститут банкрутства. Відповідно до Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» (далі — Закон про банкрутство) банкрутство — це визнана господарським судом неспроможність боржника відновити свою платоспроможність та задовольнити визнані судом вимоги кредиторів не інакше як через застосування ліквідаційної процедури [1].

Ліквідаційна процедура у справах про неспроможність — це остання процедура, яка застосовується до боржника — суб'єкта господарювання у разі визнання його банкрутом. Ліквідаційна процедура може бути: 1) наслідком судових процедур, за результатами застосування яких не вдалося відновити платоспроможність боржника (при застосуванні загального порядку провадження у справі про банкрутство); 2) самостійною процедурою, яка не потребує попереднього застосування інших судових процедур (при застосуванні спрощеного порядку провадження у справі про банкрутство).

Єдиною і виключною передумовою застосування до боржника ліквідаційної процедури у справах про неспроможність є визнання його банкрутом. Як зазначає Вечірко І. О., визнання боржника банкрутом та відкриття ліквідаційної процедури є взаємопов'язаними приписами суду, які не можуть існувати окремо [3, с. 63].

У цьому контексті необхідно з'ясувати, які ж існують передумови (підстави) для визнання боржника банкрутом. Так, ч. 4 ст. 205 ГК України містить загальне положення про те, що у разі неспроможності суб'єкта господарювання через недостатність його майна задовольнити вимоги кредиторів він може бути оголошений за рішенням суду банкрутом [2]. У свою чергу, аналіз Закону про банкрутство дає можливість виділити наступні варіанти правових підстав для переходу до ліквідаційної процедури:

1) якщо протягом шести місяців з дня винесення ухвали про санацію до господарського суду не буде поданий план санації боржника, господарський суд має право прийняти рішення про визнання боржника банкрутом і відкриття ліквідаційної процедури (ч. 8 ст. 29);

2) якщо суми, вирученої від продажу майна боржника як цілісного майнового комплексу, недостатньо для задоволення вимог кредиторів у повному обсязі, керуючий санацією пропонує кредиторам укласти мирову угоду. Якщо мирова угода не укладена, суд визнає боржника банкрутом та відкриває ліквідаційну процедуру (ч. 8 ст. 33);

3) за наслідками розгляду звіту керуючого санацією комітет кредиторів приймає рішення про звернення до господарського суду з клопотанням щодо: припинення процедури санації, визнання боржника банкрутом і відкриття ліквідаційної процедури (ст. 36) та ін.

Крім вищенаведених, для окремих категорій суб'єктів господарської діяльності (наприклад, банків) передбачені також і інші підстави визнання боржника банкрутом. Тим не менш, доцільним, на наш погляд, є закріплення в Законі чіткого переліку підстав (за аналогією з вищенаведеним переліком) визнання боржника банкрутом із зазначенням того, що такий перелік не є вичерпним, оскільки в законодавстві України містяться інші підстави визнання банкрутами боржників, які стосуються окремих категорій суб'єктів господарювання.

Для всебічного розуміння ліквідаційної процедури у справах про неспроможність необхідно відмежувати її від поняття «ліквідації». Аналіз Розділу III Закону про банкрутство дає підстави вважати, що єдина відмінність між поняттями «ліквідація» та «ліквідаційна процедура» полягає у тому, що ліквідація — це безпосередньо припинення діяльності суб'єкта господарювання, а ліквідаційна процедура — це сукупність заходів, спрямованих на ліквідацію з метою здійснення заходів щодо задоволення визнаних судом вимог кредиторів. Тобто, основна відмінність полягає у тому, що ліквідація є останнім етапом, частиною, наслідком ліквідаційної процедури. В той же час, ліквідаційна процедура не обов'язково повинна закінчуватись ліквідацією банкрута: наприклад, якщо після повного задоволення усіх вимог кредиторів у суб'єкта господарської діяльності залишилося майно та/або кошти, достатні для продовження здійснення господарської діяльності — такий суб'єкт не підлягає примусовій ліквідації, якщо це не суперечить вимогам законодавства.

Однак, саме цей момент у Законі прописаний нечітко – ч. 6 ст. 45 передбачає ситуацію, за якої у разі, якщо на момент закінчення строку ліквідації залишилися непроданими активи боржника і негайний продаж матиме наслідком істотну втрату їх вартості, ліквідатор передає такі активи в управління визначеній господарським судом юридичній особі, яка зобов'язана вжити заходів щодо продовження погашення заборгованості кредиторів боржника за рахунок отриманих активів. По суті, судове провадження у справі про банкрутство припиняється, проте розрахунки із кредиторами продовжуються, але вже за сприяння призначеної юридичної особи. Однак питання про ліквідацію юридичної особи – банкрута має бути вирішено саме судом (на це вказують положення ч. 2 ст. 46) шляхом винесення ухвали за результатами ліквідаційної процедури, якщо після задоволення вимог кредиторів не залишилося майна.

Отже, маємо ситуацію, за якої, при буквальному тлумаченні Закону, ліквідаційна процедура завершилась у зв'язку із закінченням 12-місячного строку, майно боржника за цей час повністю не було відчужено і розрахунки не завершено, проте для остаточного припинення діяльності банкрута необхідна ухвала суду, а для цього необхідно повернутися у судовий процес, що завершився. Така неузгодженість, на нашу думку, не сприяє ані загальному розумінню учасниками процесу ліквідаційної процедури, порядку здійснення розрахунків за межами процесу та контролю за ним, ані упорядкуванню процедурних та процесуальних питань (зокрема, підстав закриття провадження, надсилання копії ухвали державному реєстратору для проведення державної реєстрації припинення юридичної особи – банкрута тощо). З огляду на зазначене, у Законі має бути чітко упорядковано порядок винесення судових актів про введення ліквідаційної процедури у справі про банкрутство та припинення діяльності боржника-банкрута.

Список використаних джерел

1. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України від 14 травня 1992 року № 2343-ХІІ (в редакції від 04.04.2018 року) // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 31.
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV [Електронний ресурс] / Офіційний сайт ВРУ – www.rada.gov.ua (станом на 07.03.2018).
3. Вечірко І.О. Проблемні питання застосування ЗУ «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом». Науково-практичний журнал «Санація та банкрутство», видання Вишого господарського суду України. – № 4. – 2013. – К.: ТОВ «Видавничий Дім «Ін Юре». – 2013. – С. 87-88.

Ключові слова: ліквідаційна процедура, боржник, платоспроможність, ліквідація, підприємницька діяльність.

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Будурова А. М., асистент Ліпська О. С.